

Briuselis, 2018 m. gegužės 18 d.
(OR. en)

9054/18

Tarpinstitucinė byla:
2017/0312 (NLE)

RECH 187
COMPET 320
ATO 29

PRANEŠIMAS

nuo: Nuolatinųjų atstovų komiteto (COREPER I)

kam: Tarybai

Ankstesnio
dokumento Nr.: 8695/18 RECH 170 COMPET 283 ATO 25 + REV 1 + ADD 1 + ADD 2

Dalykas: Pasiūlymas dėl TARYBOS REGLAMENTO dėl Europos atominės
energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programos
(2019–2020 m.), kuria papildoma bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų
programa „Horizontas 2020“

– *Bendras požiūris*

1. 2017 m. gruodžio 1 d. Komisija pateikė Tarybai pasiūlymą dėl Tarybos reglamento dėl Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programos (2019–2020 m.), kuria papildoma bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“¹.

¹ Dok. 15387/17 + ADD1.

2. Pagal Europos atominės energijos bendrijos (Euratomo) steigimo sutartį mokslinių tyrimų ir mokymo veiklos programų branduolinės energijos srityje trukmė ribojama – jos trunka ne ilgiau kaip penkerius metus². Todėl Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 314/2013 dėl Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programos (2014–2018 m.), kuria papildoma bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“³, kuris yra sudėtinė programos „Horizontas 2020“ dalis, nustos galioti 2018 m. pabaigoje, o kitos programos „Horizontas 2020“ dalys, grindžiamos atitinkamomis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) nuostatomis, toliau galios iki 2020 m. pabaigos. Šiuo pasiūlymu siekiama užtikrinti programos tęstinumą 2019–2020 m.
3. 2018 m. sausio 10 d. Nuolatinių atstovų komitetas nusprendė neprivaloma tvarka dėl šio pasiūlymo pasikonsultuoti su Europos Parlamentu ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu.
4. Mokslinių tyrimų ir branduolinių klausimų jungtinė darbo grupė keliuose posėdžiuose nagrinėjo pasiūlymą, atliko kai kuriuos Komisijos pasiūlymo pakeitimus ir iš principo susitarė dėl projekto teksto. Nuolatinių atstovų komitetas susitarimą patvirtino 2018 m. gegužės 16 d. posėdyje. Šio pranešimo priedėliuose pateikiami Tarybos posėdžiui skirti delegacijų pareiškimai.
5. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, Tarybos prašoma patvirtinti susitarimą dėl teksto, pateikiamą šio pranešimo priede, siekiant 2018 m. gegužės 28–29 d. posėdyje priimti bendrą požiūrį.

² Euratomo sutarties 7 straipsnis.

³ OL L 347, 2013 12 20, p. 948.

Pasiūlymas

TARYBOS REGLAMENTAS dėl Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programos (2019–2020 m.), kuria papildoma bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 7 straipsnio pirmą pastraipą,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą, pateiktą pasikonsultavus su Mokslo ir technikos komitetu,

kadangi:

- (1) vienas iš Europos atominės energijos bendrijos (toliau – Bendrija) tikslų – padėti kelti gyvenimo lygį valstybėse narėse, be kita ko, skatinant vykdyti branduolinius mokslinius tyrimus ir sudarant jiems palankesnes sąlygas valstybėse narėse, taip pat papildant tuos mokslinius tyrimus pasitelkus vykdomą Bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programą;

- (2) branduoliniai moksliniai tyrimai gali padėti didinti branduolinę saugą, saugumą bei radiacinę saugą ir taip prisidėti prie socialinės bei ekonominės gerovės ir aplinkos tvarumo. Ne mažiau svarbus yra galimas branduolinių mokslinių tyrimų indėlis į saugos, efektyvumo ir saugumo principus atitinkantį ilgalaikį energetikos sistemos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą;
- (3) atlikus Bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programos (2014–2018 m.), sukurtos Tarybos reglamentu (Euratomas) Nr. 1314/2013¹ (toliau – 2014–2018 m. programa), tarpinį vertinimą, prieita prie išvados, kad veikla yra svarbi ir tebėra reikalinga sprendžiant branduolinės saugos, saugumo ir saugos priemonių, radioaktyviųjų atliekų tvarkymo, radiacinės saugos ir branduolių sintezės energijos uždavinius;
- (4) siekiant užtikrinti branduolinių mokslinių tyrimų Bendrijos lygiu tęstinumą, reikia sukurti Bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programą laikotarpiui nuo 2019 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d. (toliau – Euratomo programa). Euratomo programos tikslai turėtų būti tokie patys, kaip 2014–2018 m. programos, ji turėtų remti tokią pačią veiklą ir naudoti toki patį įgyvendinimo būdą, kuris pasitvirtino kaip efektyvus ir tinkamas programos tikslams pasiekti;
- (5) Euratomo programa remiant branduolinius mokslinius tyrimus bus prisidėta siekiant bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ (toliau – bendroji programa „Horizontas 2020“), sukurtos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1291/2013², tikslų ir bus sudarytos palankesnės sąlygos įgyvendinti strategiją „Europa 2020“, kurti Europos mokslinių tyrimų erdvę ir jai veikti;

¹ 2013 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1314/2013 dėl Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programos (2014–2018 m.), kuria papildoma bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (OL L 347, 2013 12 20, p. 948).

² 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1291/2013, kuriuo sukuriama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 1982/2006/EB (OL L 347, 2013 12 20, p. 104).

- (6) nepaisant branduolinės energijos poveikio energijos tiekimui bei ekonominei plėtrai potencialo, didelės branduolinės avarijos gali sukelti pavojų žmonių sveikatai. Todėl Euratomo programoje kuo daugiau dėmesio turėtų būti skiriama branduolinės saugos ir, kai tinkama, saugumo aspektams, kuriuos nagrinėja Jungtinis tyrimų centras (toliau – JTC);
- (7) pagal Europos strateginį energetikos technologijų planą (toliau – SET planas), išdėstyta 2008 m. vasario 28 d. Tarybos posėdžio Briuselyje išvadose, spartinamas mažo anglies dioksido kiekio technologijų portfelio kūrimas. 2011 m. vasario 4 d. susitikime Europos Vadovų Taryba susitarė, kad Sąjunga ir jos valstybės narės skatins investicijas į atsinaujinančiuosius energijos išteklius, saugias ir tvarias mažo anglies dioksido kiekio technologijas ir daug dėmesio skirs SET plane nustatytų technologijų prioritetų įgyvendinimui. Kiekviena valstybė narė gali pasirinkti, kokių tipų technologijas ji remtų;
- (8) branduolinės energetikos objektų turi arba radioaktyvias medžiagas naudoja (visų pirma medicinos reikmėms) visos valstybės narės, todėl Briuselyje 2008 m. gruodžio 1 ir 2 d. posėdžiavusi Taryba savo išvadose pripažino, kad reikia nuolatos tobulinti branduolinės srities gebėjimus, visų pirma organizuojant tinkamą švietimo ir mokymo veiklą, susietą su moksliniais tyrimais ir koordinuojamą Bendrijos lygiu;
- (9) sprendimą, ar naudoti branduolinę energiją, priima kiekviena valstybė narė, tačiau kartu pripažįstama, kad branduolinė energija skirtingose valstybėse narėse atlieka skirtingą vaidmenį;
- (10) pasirašiusi Susitarimą dėl sprendimo įsteigti Tarptautinę ITER branduolio sintezės energijos organizaciją siekiant bendrai įgyvendinti ITER projektą³, Bendrija įsipareigojo dalyvauti statant tarptautinį termobranduolinį eksperimentinį reaktorių (ITER) ir ateityje jį eksploatuojant. Bendrijos indėlis valdomas pasitelkus Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendrąją įmonę (toliau – Branduolių sintezės energetikos bendroji įmonė), įsteigtą Tarybos sprendimu 2007/198/Euratomas⁴;

³ OL L 358, 2006 12 16, p. 62.

⁴ 2007 m. kovo 27 d. Tarybos sprendimas 2007/198/Euratomas, įsteigiantis Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendrąją įmonę ir suteikiantis jai lengvatas (OL L 90, 2007 3 30, p. 58).

- (11) kad branduolių sintezė taptų patikimu komercinės energijos gamybos būdu, visų pirma būtina sėkmingai ir laiku užbaigti ITER statybą ir pradėti ją eksploatuoti. Antra, reikia parengti plataus užmojo, tačiau realistišką elektros energijos gamybos iki 2050 m. veiksmų planą. Kad minėti tikslai būtų pasiekti, Europos branduolių sintezės programa turi būti orientuota į bendrą veiklos programą, kuria būtų įgyvendinamas šis veiksmų planas. Siekiant išsaugoti šiuo metu vykdomos branduolių sintezės mokslinių tyrimų veiklos pasiekimus ir užtikrinti ilgalaikį branduolių sintezės srities suinteresuotųjų šalių įsipareigojimą bei bendradarbiavimą, reikėtų užtikrinti Bendrijos paramos tęstinumą. Daugiau dėmesio turėtų būti skiriama visų pirma ne tik ITER rėmimo veiklai, bet ir su demonstracinio reaktoriaus kūrimu susijusiems veiksams, atitinkamais atvejais įskaitant didesnę privačiojo sektoriaus dalyvavimą. Toks racionalizavimas ir prioritetų perorientavimas turėtų būti įgyvendinti nepakenkiant Europos lyderystei branduolių sintezės mokslo bendruomenėje;
- (12) JTC turėtų toliau teikti nepriklausomą, į užsakovų poreikius orientuotą mokslinę ir technologinę pagalbą, kuri reikalinga formuojant, plėtojant, įgyvendinant Bendrijos politiką ir vykdamas jos stebėseną, visų pirma branduolinės saugos ir saugumo mokslinių tyrimų bei mokymo srityje. Siekiant optimizuoti žmogiškuosius išteklius ir užtikrinti, kad moksliniai tyrimai Sąjungoje nebūtų dubliuojami, visa nauja JTC veikla turėtų būti analizuojama siekiant patikrinti jos suderinamumą su valstybėse narėse vykdoma veikla. Bendrosios programos „Horizontas 2020“ saugumo aspektai turėtų apimti tik tiesioginius JTC veiksmus;
- (13) JTC ir toliau turėtų kurti papildomus išteklius vykdydamas konkurencinę veiklą, kuri, be kita ko, apimtų dalyvavimą netiesioginiuose Euratomo programos veiksmuose, trečiųjų šalių veikloje ir, mažesne apimtimi, intelektinės nuosavybės naudojimą;

- (14) atsižvelgiant į visų jos valstybių narių interesus, Sąjungos vaidmuo yra parengti sistemą, pagal kurią būtų remiami bendri pažangiausi moksliniai tyrimai, žinių apie branduolių dalijimosi technologijas kaupimas ir išsaugojimas, ypač daug dėmesio skiriant saugai, saugumui, radiacinei saugai ir branduolinių ginklų neplatitimui. Tam reikalingi nepriklausomi moksliniai įrodymai, kuriuos rengiant JTC gali atlikti itin svarbų vaidmenį. Tai pripažinta Komisijos 2010 m. spalio 6 d. komunikate Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui dėl Strategijos „Europa 2020“ pavyzdinės iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“, kuriame Komisija pareiškė ketinanti su JTC pagalba sustiprinti politikai formuoti reikalingus mokslinius įrodymus. Tą užduotį JTC siūlo atlikti jo vykdomus branduolinės saugos ir saugumo srities mokslinius tyrimus orientuojant į Sąjungos politikos prioritetus;
- (15) siekiant sustiprinti mokslo bei visuomenės ryšius ir padidinti visuomenės pasitikėjimą mokslu, Euratomo programoje pirmenybė turėtų būti teikiama sąmoningam piliečių ir pilietinės visuomenės dalyvavimui mokslinių tyrimų ir inovacijų klausimų sprendime, propaguojant mokslinį švietimą, didinant mokslinių žinių prieinamumą, rengiant atsakingas mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkes, kuriose atsižvelgiama į piliečiams bei pilietinei visuomenei susirūpinimą keliančius klausimus ir lūkesčius, ir sudarant palankias sąlygas jiems dalyvauti veikloje pagal Euratomo programą;
- (16) įgyvendinant Euratomo programą turėtų būti atsižvelgiama į kintančias mokslo ir technologijų, pramonės, politikos ir visuomenės galimybes ir poreikius. Darbotvarkės turėtų būti rengiamos palaikant glaudžius ryšius su visų susijusių sektorių suinteresuotaisiais subjektais ir turėtų būti pakankamai lanksčios, kad būtų galima atsižvelgti į naujus pokyčius. Įgyvendinant Euratomo programą galėtų būti naudojamos išorės konsultacijomis, be kita ko, pasitelkiant atitinkamas struktūras, pavyzdžiui, Europos technologijų platformas;

- (17) debatų, vykusių 2013 m. vasario 26 ir 27 d. Briuselyje Komisijos ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto bendrai organizuotame simpoziume „Branduolių dalijimosi mokslinių tyrimų nauda ir suvaržymai kuriant mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomiką“, kurio pagrindas – tarpdisciplininė studija, kurią rengiant dalyvavo, be kita ko, energetikos, ekonomikos ir socialinių mokslų sričių ekspertai, išvadose pripažinta, kad reikia tęsti branduolinius mokslinius tyrimus Europos lygiu;
- (18) įgyvendinant Euratomo programą turėtų būti prisidėta didinant mokslininko tyrėjo profesijos patrauklumą Sąjungoje. Deramas dėmesys turėtų būti skiriamas Europos mokslininkų chartijai ir Mokslininkų priėmimo į darbą elgesio kodeksui⁵, taip pat kitoms susijusioms bazinėms gairėms, nustatytoms kuriant Europos mokslinių tyrimų erdvę, kartu atsižvelgiant į jų savanorišką pobūdį;
- (19) plėtojant veiklą pagal Euratomo programą turėtų būti siekiama skatinti laikytis moterų ir vyrų lygybės principo mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje, visų pirma šalinant pagrindines lyčių nelygybės priežastis, išnaudojant visą abiejų lyčių mokslininkų tyrėjų potencialą ir įtraukiant lyčių aspektą į projektų turinį, kad būtų pagerinta mokslinių tyrimų kokybė ir skatinamos inovacijos. Vykdamas veiklą taip pat turėtų būti siekiama įgyvendinti su vyrų ir moterų lygybe susijusius principus, įtvirtintus Europos Sąjungos sutarties 2 ir 3 straipsniuose ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 8 straipsnyje;
- (20) vykdamas mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą, remiamą pagal Euratomo programą, turėtų būti laikomasi svarbiausių etikos principų. Atitinkamais atvejais turėtų būti atsižvelgiama į Europos mokslo ir naujųjų technologijų etikos grupės nuomonę energetikos klausimais. Vykdamas mokslinius tyrimus taip pat turėtų būti atsižvelgiama į SESV 13 straipsnį ir mažinamas gyvūnų naudojimas moksliniuose tyrimuose ir bandymuose, siekiant ilgainiui jo atsisakyti. Visa veikla turėtų būti vykdoma užtikrinant aukštą žmonių sveikatos apsaugos lygį;

⁵ 2005 m. kovo 11 d. Komisijos rekomendacija dėl Europos mokslininkų chartijos ir dėl Mokslininkų priėmimo į darbą elgesio kodekso (OL L 75, 2005 3 22, p. 67).

- (21) didesnio poveikio taip pat turėtų būti pasiekta, jei Euratomo programos ir privačiojo sektoriaus lėšos būtų bendrai skiriamos viešojo ir privačiojo sektorių partnerystei svarbiausiose srityse, kur moksliniai tyrimai ir inovacijos galėtų padėti siekti Sąjungos platesnių konkurencingumo tikslų. Ypač daug dėmesio turėtų būti skiriama mažųjų ir vidutinių įmonių dalyvavimui;
- (22) Euratomo programa turėtų būti skatinamas bendrais interesais ir abipuse nauda grindžiamas bendradarbiavimas, visų pirma saugos srityje, su trečiosiomis valstybėmis, ypač siekiant propaguoti nuolatinį branduolinės saugos gerinimą;
- (23) siekiant sudaryti vienodas sąlygas visoms vidaus rinkoje veikiančioms įmonėms, Euratomo programoje numatytas finansavimas turėtų atitikti valstybės pagalbos taisykles, kad būtų užtikrintas viešųjų išlaidų veiksmingumas ir išvengta rinkos iškreipimo, pavyzdžiui, privačiojo sektoriaus finansavimo išstūmimo, neveiksmingų rinkos struktūrų kūrimo ar neefektyvių įmonių išlaikymo;
- (24) 2011 m. vasario 4 d. Europos Vadovų Taryba savo išvadose pripažino, kad reikia naujo požiūrio į kontrolės bei rizikos valdymą Sąjungos mokslinių tyrimų finansavimo srityje, ir paragino susitarti dėl naujos pusiausvyros tarp pasitikėjimo bei kontrolės ir tarp rizikavimo bei rizikos vengimo. Europos Parlamentas 2010 m. lapkričio 11 d. rezoliucijoje dėl mokslinių tyrimų bendrųjų programų įgyvendinimo paprastinimo⁶ paragino imtis pragmatinių postūmių, siekiant administracinio ir finansinio supaprastinimo, ir pareiškė, kad Sąjungos mokslinių tyrimų finansavimo valdymas turėtų būti labiau pagrįstas pasitikėjimu ir rizikos toleravimu dalyvių atžvilgiu;
- (25) Sąjungos finansiniai interesai turėtų būti proporcingomis priemonėmis saugomi per visą išlaidų ciklą, įskaitant pažeidimų prevenciją, nustatymą ir tyrimą, prarastų, neteisingai išmokėtų ar netinkamai panaudotų lėšų susigrąžinimą ir, kai tinkama, sankcijas. Persvarstyta kontrolės strategija, kurioje daugiausia dėmesio skiriama nebe klaidų dažnumo mažinimui, o rizika grindžiamai kontrolei ir sukčiavimo atvejų nustatymui, turėtų sumažinti dalyviams tenkančią kontrolės našta;

⁶ OL C 74E, 2012 3 13, p. 34.

- (26) svarbu užtikrinti Euratomo programos patikimą finansinį valdymą ir tai, kad ji būtų įgyvendinama kuo veiksmingiau ir naudotojams priimtinausiu būdu, kartu užtikrinant teisinį tikrumą ir jos prieinamumą visiems dalyviams. Būtina užtikrinti, kad būtų laikomasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012⁷ (toliau – Finansinis reglamentas) atitinkamų nuostatų ir supaprastinimo bei geresnio reglamentavimo reikalavimų;
- (27) siekiant užtikrinti, kad Euratomo programa būtų įgyvendinama kuo efektyviau, kad taikant supaprastintas procedūras visiems dalyviams būtų sudarytos palankios sąlygos dalyvauti programoje ir kad jiems būtų taikoma nuosekli, išsami ir skaidri sistema, dalyvavimui Euratomo programoje ir mokslinių tyrimų rezultatų sklaidai turėtų būti taikomos bendrajai programai „Horizontas 2020“ galiojančios taisyklės, nustatytos Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1291/2013, su tam tikrais pataisymais arba išimtimis;
- (28) kad paskolų ir akcinio kapitalo finansines priemones, sukurtas pagal bendrąją programą „Horizontas 2020“, būtų galima naudoti kuo efektyviau, kartu išsaugant išskirtinį veiksmų pagal Euratomo programą pobūdį ir visapusiškai pasinaudojant turimu biudžetu, su bet kuria iš tų finansinių priemonių susijusios sumos, grąžintos dėl to, kad buvo nepanaudotos lėšos, skirtos pagal Euratomo programą arba 2014–2018 m. programą, turėtų būti tiesiogiai skirtos Euratomo programai;
- (29) svarbu ir toliau gerinti naudojimosi dalyvių sukurta intelektine nuosavybe sąlygas, kartu apsaugant kitų dalyvių ir Bendrijos teisėtus interesus pagal Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties (toliau – Sutartis) 2 skyrių;

⁷ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

- (30) Komisijos valdomi dalyvių garantijų fondai, įsteigti pagal Tarybos reglamentą (Euratomas) Nr. 1908/2006⁸ ir Tarybos reglamentą (Euratomas) Nr. 139/2012⁹, pasirodė esantys svarbus apsaugos mechanizmas, mažinantis riziką, susijusią su sumomis, kurias įsipareigojimų nevykdantys dalyviai yra skolingi ir kurių jie nesumoka. Dalyvio garantijų fondas, įsteigtas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1290/2013¹⁰, taip pat turėtų apimti veiksmus, vykdomus pagal šį reglamentą;
- (31) siekiant užtikrinti vienodas pagal Euratomo programą vykdomų netiesioginių veiksmų įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai patvirtinti darbo programas ir priimti sprendimą dėl netiesioginių veiksmų finansavimo patvirtinimo. Tais įgyvendinimo įgaliojimais turėtų būti naudojamos laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011¹¹;
- (32) norint pasiekti Euratomo programos tikslus atitinkamose srityse, būtina remti kompleksinę veiklą, vykdomą tiek vien pagal Euratomo programą, tiek kartu su bendrosios programos „Horizontas 2020“ veikla;

⁸ 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1908/2006, nustatantis įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų dalyvavimo Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas) septintosios bendrosios programos veiksmuose ir mokslinių tyrimų rezultatų sklaidos taisyklės (2007–2011 m.) (OL L 400, 2006 12 30, p. 1).

⁹ 2011 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 139/2012, kuriuo nustatomos įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų dalyvavimo vykdamas netiesioginius veiksmus pagal 2012–2013 m. Europos atominės energijos bendrijos bendrąją programą ir mokslinių tyrimų rezultatų sklaidos taisyklės (OL L 47, 2012 2 18, p. 1).

¹⁰ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1290/2013, kuriuo nustatomos bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1906/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 81).

¹¹ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

- (33) norint užtikrinti efektyvų veiklos rezultatų valdymą, įskaitant vertinimą ir stebėseną, reikia parengti konkrečius veiklos rezultatų rodiklius, kuriuos būtų galima išmatuoti per tam tikrą laiką, kurie būtų realistiški, atspindėtų intervencijos logiką ir kurie būtų suderinami su atitinkama tikslų ir veiksmų hierarchija. Turėtų būti įdiegti tinkami Euratomo programos įgyvendinimo bei stebėsenos ir Europos mokslinių tyrimų erdvės pažangos, pasiekimų bei veikimo stebėsenos koordinavimo mechanizmai;
- (34) dėl JTC tiesioginių veiksmų mokslinio ir technologinio turinio konsultuotasi su JTC valdytojų taryba, kuri sudaryta Komisijos sprendimu 96/282/Euratomas¹²;
- (35) siekiant teisinio tikrumo, Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1314/2013 turėtų būti panaikintas;
- (36) neprivaloma tvarka buvo paprašyta Europos Parlamento ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonių¹³,

¹² 1996 m. balandžio 10 d. Komisijos sprendimas 96/282/Euratomas dėl Jungtinio tyrimų centro reorganizavimo (OL L 107, 1996 4 30, p. 12).

¹³ OL C , p. .

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I ANTRAŠTINĖ DALIS
PROGRAMOS SUKŪRIMAS

1 straipsnis
Programos sukūrimas

Šiuo reglamentu 2019 m. sausio 1 d.–2020 m. gruodžio 31 d. laikotarpiui sukuriama Europos atominės energijos bendrijos mokslinių tyrimų ir mokymo programa (toliau – Euratomo programa) ir nustatomos dalyvavimo toje programoje taisyklės, kurios taikomos ir dalyvavimui finansavimo įstaigų, administruojančių pagal šį reglamentą suteiktas lėšas, programose, taip pat veikloje, kuri bendrai vykdoma pagal šį reglamentą ir pagal bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Horizontas 2020“ (toliau – bendroji programa „Horizontas 2020“), sukurtą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1291/2013.

2 straipsnis
Apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla – visų rūšių mokslinių tyrimų, technologinės plėtros, demonstracinė ir inovacijų veikla, įskaitant bendradarbiavimo su trečiosiomis valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis propagavimą, rezultatų sklaidą ir optimizavimą, taip pat mokslininkų tyrėjų mokymo ir judumo Europos atominės energijos bendrijoje (toliau – Bendrija) skatinimą;
- b) tiesioginiai veiksmai – mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla, kurią Komisija vykdo pasitelkdama savo Jungtinį tyrimų centrą (toliau – JTC);
- c) netiesioginiai veiksmai – mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla, kuriai Sąjunga arba Bendrija (toliau – Sąjunga) skiria finansinę paramą ir kurią vykdo dalyviai;

- d) viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė – partnerystė, pagal kurią privačiojo sektoriaus partneriai, Bendrija ir, kai tinkama, kiti partneriai, pavyzdžiui, viešojo sektoriaus įstaigos, įsipareigoja bendrai remti mokslinių tyrimų ir inovacijų programos ar veiklos plėtojimą ir įgyvendinimą;
- e) viešojo sektoriaus subjektų partnerystė – partnerystė, pagal kurią viešojo sektoriaus įstaigos ar viešųjų paslaugų srityje veikiančios įstaigos vietos, regioniniu, nacionaliniu ar tarptautiniu lygiu su Bendrija įsipareigoja bendrai remti mokslinių tyrimų ir inovacijų programos ar veiklos plėtojimą ir įgyvendinimą.

3 straipsnis **Tikslai**

1. Bendrasis Euratomo programos tikslas – vykdyti branduolinių mokslinių tyrimų ir mokymo veiklą, itin akcentuojant nuolatinį branduolinės saugos, saugumo ir radiacinės saugos gerinimą, visų pirma siekiant potencialiai prisidėti prie saugos, efektyvumo ir saugumo principus atitinkančio ilgalaikio energetikos sistemos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo. Bendrojo tikslo siekiama vykdant I priede nurodytų rūšių veiklą, apimančią tiesioginius ir netiesioginius veiksmus, kuriais siekiama šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytų konkrečių tikslų.
2. Euratomo programos netiesioginių veiksmų konkretūs tikslai yra šie:
 - a) didinti branduolinių sistemų saugą;
 - b) prisidėti prie galutinių branduolinių atliekų tvarkymo, įskaitant galutinį geologinį laidojimą, išskyrimą ir transmutaciją, saugių ilgesnio laikotarpio sprendimų kūrimo;
 - c) remti ekspertinių žinių ir pavyzdinės kompetencijos branduolinėje srityje plėtojimą ir užtikrinti jų tvarumą Sąjungoje;

- d) didinti radiacinę saugą ir remti spinduliuotės naudojimo būdų medicinoje plėtojimą, įskaitant, *inter alia*, patikimą ir saugų radioaktyviųjų izotopų tiekimą ir naudojimą;
- e) eksploatuojant esamus ir būsimus branduolių sintezės objektus padėti įrodyti, kad branduolių sintezė gali būti naudojama energijos gamybos reikmėms;
- f) padėti būsimoms branduolių sintezės jėgainėms reikalingus pagrindus, kuriant medžiagas, technologijas ir koncepciją;
- g) skatinti inovacijas ir pramonės konkurencingumą;
- h) užtikrinti, kad europinės svarbos mokslinių tyrimų infrastruktūra būtų prieinama ir ja būtų naudojama.

3. Euratomo programos tiesioginių veiksmų konkretūs tikslai yra šie:

- a) didinti branduolinę saugą, įskaitant: branduolinių reaktorių ir kuro saugą, atliekų tvarkymą, įskaitant galutinį geologinį laidojimą ir išskyrimą bei transmutaciją; eksploatavimo nutraukimą ir avarinę parengtį;
- b) didinti branduolinį saugumą, įskaitant: branduolinės saugos priemones, branduolinių ginklų neplatinimą, kovą su neteisėta prekyba ir branduolinę ekspertizę;
- c) didinti standartizacijos reikmėms naudojamos branduolinių mokslų bazės kokybę;
- d) sudaryti palankias žinių valdymo, švietimo ir mokymo sąlygas;
- e) remti Sąjungos branduolinės saugos ir saugumo politiką.

Visa JTC pavedama nauja veikla išanalizuojama JTC valdytojų tarybos, kad būtų patikrintas jos suderinamumas su valstybėse narėse vykdoma veikla.

4. Euratomo programa įgyvendinama taip, kad būtų užtikrinta, kad prioritetai bei remiama veikla atitiktų kintančius poreikius ir jais būtų atsižvelgiama į mokslo, technologijų, inovacijų, politikos formavimo, rinkų ir visuomenės pokyčius, siekiant optimizuoti žmogiškuosius bei finansinius išteklius ir išvengti veiklos dubliavimo vykdant branduolinius mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą Sąjungoje.
5. Įgyvendinant 2 ir 3 dalyse nurodytus konkrečius tikslus gali būti atsižvelgiama į Euratomo programos įgyvendinimo laikotarpiu iškilusius naujus ir nenumatytus poreikius. Tinkamai pagrįstais atvejais tai gali apimti veiksmus, vykdomus atsižvelgiant į naujas galimybes, krizes bei grėsmes, į poreikius, susijusius su naujų sričių Sąjungos politikos formavimu, ir į veiksmų, kuriuos numatoma finansuoti pagal būsimas programas, valdymą.

4 straipsnis
Biudžetas

1. Euratomo programai įgyvendinti skiriamas 770 220 000 EUR finansinis paketas. Ta suma paskirstoma taip:
 - a) branduolių sintezės mokslinių tyrimų ir plėtros programos netiesioginiams veiksams – 349 834 000 EUR;
 - b) branduolių dalijimosi, saugos ir radiacinės saugos netiesioginiams veiksams – 151 579 000 EUR;
 - c) tiesioginiams veiksams – 268 807 000 EUR.

Komisijos administracinės išlaidos, susijusios su Euratomo programos netiesioginių veiksmų įgyvendinimu, per Euratomo programos vykdymo laikotarpį vidutiniškai negali viršyti 6 %.

2. Iš Euratomo programos finansinio paketo gali būti dengiamos išlaidos, susijusios su tai programai valdyti ir jos tikslams pasiekti būtina parengiamąja, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veikla, visų pirma su tyrimais ir ekspertų susitikimais susijusios išlaidos, jeigu jos susijusios su bendraisiais šio reglamento tikslais, taip pat išlaidos, susijusios su informacinių technologijų tinklais, daugiausia skirtais informacijos tvarkymui ir keitimuisi ja, taip pat visos kitos techninės ir administracinės pagalbos išlaidos, kurias Komisija patiria valdydama Euratomo programą. Nuolatiniais ir pasikartojantiems veiksams, tokiems kaip kontrolė, auditas ir IT tinklai, skirtos išlaidos dengiamos laikantis 1 dalyje nurodytų Komisijos administracinių išlaidų ribų.
3. Jei būtina ir tinkamai pagrįdžiama, asignavimai gali būti įtraukti į biudžetą po 2020 m. techninės ir administracinės pagalbos išlaidoms padengti, kad būtų sudarytos galimybės administruoti veiksmus, dar nebaigtus iki 2020 m. gruodžio 31 d.
4. Jeigu tiesioginiais veiksmais prisidedama prie subjektų, kuriems pagal 6 straipsnio 2 dalį ir 15 straipsnį Komisija patikėjo atlikti įgyvendinimo užduotis, parengtų iniciatyvų, toks indėlis nelaikomas toms iniciatyvoms skiriamo finansinio įnašo dalimi.
5. Biudžetiniai įsipareigojimai gali būti padalyti į metines dalis. Kiekvienais metais Komisija nustato metines įsipareigojimų dalis atsižvelgdama į pažangą vykdant veiksmus, kuriems skiriama finansinė parama, numatomus poreikius ir turimą biudžetą.

5 straipsnis
Trečiųjų šalių asocijavimas

1. Euratomo programoje asocijuotų šalių teisėmis gali dalyvauti:
 - a) stojančiosios šalys, šalys kandidatės ir galimos kandidatės; jos laikosi tų šalių dalyvavimo Sąjungos programose bendrųjų principų ir bendrųjų nuostatų ir sąlygų, nustatytų atitinkamuose asociacijos tarybų bendruosiuose susitarimuose ir sprendimuose ar panašiuose susitarimuose;
 - b) Europos laisvosios prekybos asociacijos (toliau – ELPA) narės arba Europos kaimynystės politikos šalys ar teritorijos, kurios atitinka visus toliau išvardytus kriterijus:
 - i) geri mokslo, technologijų ir inovacijų srities pajėgumai;
 - ii) geri iki šiol pasiekti dalyvavimo Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų programose rezultatai;
 - iii) sąžiningas ir teisingas intelektinės nuosavybės teisių taikymas;
 - c) Euratomo septintosios bendrosios programos arba 2014–2018 m. Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programos asocijuotosios šalys arba teritorijos.
2. Konkrečios asocijuotųjų šalių dalyvavimo Euratomo programoje sąlygos, įskaitant finansinį įnašą, apskaičiuotą pagal asocijuotosios šalies bendrąjį vidaus produktą, nustatomos tarptautiniuose Sąjungos ir asocijuotųjų šalių susitarimuose.

II ANTRAŠTINĖ DALIS ĮGYVENDINIMAS

I SKYRIUS

Įgyvendinimas, valdymas ir paramos rūšys

6 straipsnis

Valdymas ir Bendrijos paramos rūšys

1. Euratomo programa įgyvendinama vykdant netiesioginius veiksmus ir taikant vieną ar kelias iš finansiniame reglamente numatytų finansavimo rūšių, visų pirma dotacijas, prizus, viešuosius pirkimus ir finansines priemones. Bendrijos paramą taip pat sudaro tiesioginiai veiksmai, t. y. JTC vykdoma mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla.
2. Nedarant poveikio Sutarties 10 straipsniui, Komisija gali patikėti dalį Euratomo programos įgyvendinti finansavimo įstaigoms, nurodytoms Finansinio reglamento 58 straipsnio 1 dalies c punkte.

Komisija taip pat gali patikėti netiesioginių veiksmų pagal Euratomo programą įgyvendinimą įstaigoms, sukurtoms pagal bendrąją programą „Horizontas 2020“ arba joje nurodytoms.

3. Komisija, taikydamą 12 straipsnio 3 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą, priima įgyvendinimo aktus, kuriais priimamas sprendimas dėl netiesioginių veiksmų finansavimo patvirtinimo.

7 straipsnis

Dalyvavimo ir mokslinių tyrimų rezultatų sklaidos taisyklės

1. Atsižvelgiant į šio straipsnio 2 ir 3 dalis, teisės subjektų dalyvavimui netiesioginiuose pagal Euratomo programą vykdomuose veiksmuose taikomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1290/2013 nustatytos taisyklės.
2. Įgyvendinant Euratomo programą saugumo taisyklės, nurodytos Reglamento (ES) Nr. 1290/2013 43 straipsnio 2 dalyje, apima valstybių narių gynybinius interesus, kaip apibrėžta Sutarties 24 straipsnyje.

Nukrypstant nuo Reglamento (ES) Nr. 1290/2013 44 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos, Komisija arba finansavimo įstaiga, atsižvelgdama į Bendrijos finansinį įnašą gavusių dalyvių pasiektus rezultatus, gali paprieštarauti nuosavybės teisių perdavimui arba tiek išimtinės, tiek neišimtinės licencijos suteikimui tretiesiems asmenims, įsisteigusiems trečiojoje šalyje, kuri nedalyvauja Euratomo programoje asocijuotosios šalies teisėmis, jeigu ji mano, kad toks licencijos suteikimas ar nuosavybės teisių perdavimas neatitinka Sąjungos ekonomikos konkurencingumo didinimo interesų arba nederą su etikos principais ar saugumo reikalavimais. Saugumo reikalavimai apima valstybių narių gynybinius interesus, kaip apibrėžta Sutarties 24 straipsnyje.

Nukrypstant nuo Reglamento (ES) Nr. 1290/2013 49 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos, Bendrija ir jos bendros įmonės, rengdamos, įgyvendindamos ir stebėdamos Bendrijos politiką ir programas arba įsipareigojimus, prisiimtus tarptautiniu lygiu bendradarbiaujant su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis, turi teisę naudotis Bendrijos finansinį įnašą gavusio dalyvio gautais rezultatais. Tokios naudojimosi teisės apima teisę įgalioti trečiuosius asmenis naudotis rezultatais viešuosiuose pirkimuose ir teisę išduoti sublicencijas; tokiomis teisėmis galima naudotis tik nekomerciniais ir nekonkuravimo tikslais, ir jos suteikiamos nemokamai.

3. Dalyvio garantijų fondo, įsteigto pagal Reglamentą (ES) Nr. 1290/2013, lėšomis dengiama rizika, susijusi su Komisijos arba finansavimo įstaigų dotacijomis pagal šį reglamentą finansuojamos veiklos dalyvių mokėtinų sumų nesusižadinimu.

8 straipsnis

Kompleksinė veikla

1. Kad būtų pasiekti Euratomo programos tikslai ir sprendžiami Euratomo programai ir bendrajai programai „Horizontas 2020“ bendri uždaviniai, Sąjungos finansinis įnašas gali būti skiriamas veiklai, apimančiai įvairius I priede nurodytus netiesioginius veiksmus, ir (arba) veiklai, kuria įgyvendinama bendrosios programos „Horizontas 2020“ specialioji programa, nustatyta Tarybos sprendimu 2013/743/ES¹⁴.
2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytą finansinį įnašą gali sudaryti finansiniai įnašai netiesioginiams veiksams, nurodytiems šio reglamento 4 straipsnyje ir Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 6 straipsnyje, ir jis gali būti skiriamas taikant bendrąją finansavimo schemą.

9 straipsnis

Lyčių lygybė

Įgyvendinant Euratomo programą užtikrinamas veiksmingas lyčių lygybės principo laikymosi skatinimas ir lyčių aspekto įtraukimas į mokslinių tyrimų ir inovacijų turinį.

10 straipsnis

Etikos principai

1. Visa pagal Euratomo programą vykdoma mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla atitinka etikos principus ir atitinkamus nacionalinės, Sąjungos ir tarptautinės teisės aktus, įskaitant Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją ir Europos žmogaus teisių konvenciją bei jos papildomus protokolus.

¹⁴ 2013 m. gruodžio 3 d. Tarybos sprendimas 2013/743/ES, dėl specialiosios programos, kuria įgyvendinama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.), sukūrimo.

Ypač daug dėmesio skiriama proporcingumo principui, teisei į privatumą, teisei į asmens duomenų apsaugą, teisei į asmens fizinę ir psichinę neliečiamybę, teisei į nediskriminavimą ir būtinybę užtikrinti aukštą žmonių sveikatos apsaugos lygį.

2. Pagal Euratomo programą vykdoma mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla yra skirta tik civilinėms reikmėms.

11 straipsnis

Darbų programos

1. Komisija, taikydama 12 straipsnio 3 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą, priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato netiesioginių veiksmų įgyvendinimui skirtas darbo programas. Tokiomis darbo programomis suteikiama galimybė taikyti principą „iš apačios į viršų“, pagal kurį tikslų siekiama naujoviškais būdais.

Darbo programose nurodomi veiksams įgyvendinti reikalingi pagrindiniai elementai pagal Finansinį reglamentą, įskaitant išsamius veiksmų tikslus, susijusį finansavimą ir grafiką, daugiametę strategiją ir strategines gaires, skirtas tolesniems įgyvendinimo metams.

2. Tiesioginiams veiksams Komisija pagal Sprendimą 96/282/Euratomas parengia daugiametę darbo programą, kurioje išsamiau išdėsto tikslus ir mokslinius bei technologinius prioritetus, nurodytus I priede, ir įgyvendinimo grafiką.

Toje daugiametėje darbo programoje taip pat atsižvelgiama į atitinkamą mokslinių tyrimų veiklą, kurią vykdo valstybės narės, asocijuotosios šalys ir Europos bei tarptautinės organizacijos. Prireikus ji atitinkamai atnaujinama.

3. Darbo programose, nurodytose 1 ir 2 dalyse, atsižvelgiama į mokslo, technologijų ir inovacijų padėtį nacionaliniu, Sąjungos ir tarptautiniu mastu, taip pat į atitinkamus politikos, rinkos ir visuomenės pokyčius. Prireikus jos atitinkamai atnaujinamos.
4. Į darbo programas, nurodytas 1 ir 2 dalyse, įtraukiamas skirsnis, kuriame nurodoma 8 straipsnyje minima kompleksinė veikla.

12 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Komitetas¹⁵ į posėdžius renkasi dviejų skirtingų sudėčių: vienos sudėties komitetas nagrinėja su branduolių dalijimusi, kitos sudėties komitetas – su branduolių sinteze susijusius Euratomo programos aspektus.
3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikoma nagrinėjimo procedūra pagal Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnį.
4. Kai komiteto nuomonei gauti būtina rašytinė procedūra, tokia procedūra laikoma baigta be rezultato, jei per nuomonei pateikti nustatytą laikotarpį taip nusprendžia komiteto pirmininkas arba to prašo paprastoji komiteto narių dauguma.

13 straipsnis

Komitetui teikiama informacija

Komisija reguliariai informuoja 12 straipsnyje nurodytą komitetą apie bendrą Euratomo programos įgyvendinimo pažangą ir laiku pateikia jam informaciją apie visus pagal Euratomo programą pasiūlytus ar finansuojamus netiesioginius veiksmus.

¹⁵ Kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos įgyvendinti Euratomo programą, Komisija pagal savo nustatytas gaires padengs po vieno atstovo ir po vieno eksperto arba patarėjo iš kiekvienos valstybės narės dalyvavimo kiekviename programos darbotvarkėje nustatytame komiteto posėdyje, kuriame svarstomi tie darbotvarkės klausimai, kuriais valstybei narei reikalingos specialios ekspertinės žinios, išlaidas.

14 straipsnis

Išorės konsultacijos ir visuomenės dalyvavimas

1. Įgyvendinant Euratomo programą atsižvelgiama į konsultacijas ir informaciją, kurių šaltiniai atitinkamais atvejais yra:
 - a) Euratomo mokslo ir technikos komitetas – pagal Sutarties 134 straipsnį;
 - b) Komisijos sudarytos nepriklausomos aukšto lygio ekspertų patariamąsios grupės;
 - c) pagal tarptautinius mokslo ir technologijų susitarimus sukurtos dialogo struktūros;
 - d) prognozavimo veikla;
 - e) tikslinės viešos konsultacijos (prireikus įskaitant regionines ir nacionalines valdžios institucijas arba suinteresuotąsias šalis) ir
 - f) skaidrūs bei interaktyvūs procesai, kuriais užtikrinamas atsakingų mokslinių tyrimų ir inovacijų rėmimas.

2. Taip pat visapusiškai atsižvelgiama į mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkes, parengtas, *inter alia*, Europos technologijų platformų, remiantis bendromis programavimo iniciatyvomis ir Europos inovacijų partnerystės įgyvendinančių įstaigų.

II SKYRIUS

Konkrečios veiksmų sritys

15 straipsnis

Mažosios ir vidutinės įmonės

Ypač daug dėmesio skiriama siekiant užtikrinti deramą mažųjų ir vidutinių įmonių (MVI) ir apskritai privačiojo sektoriaus subjektų dalyvavimą Euratomo programoje ir atitinkamą inovacinį poveikį jiems. Taikant vertinimo ir stebėsenos priemones atliekami kiekybiniai ir kokybiniai MVI dalyvavimo vertinimai.

16 straipsnis

Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė ir viešojo sektoriaus subjektų partnerystė

Siekiant 3 straipsnyje nurodytų tikslų, konkreti Euratomo programos veikla gali būti įgyvendinta pasitelkiant:

- a) pagal Sutarties 5 skyrių įsteigtas bendras įmonės;
- b) viešojo sektoriaus subjektų partnerystes, kurių veikla grindžiama finansavimo schema „Programos bendro finansavimo veiksmai“;
- c) sutartines viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes, nurodytas Reglamento (ES) Nr. 1291/2013 25 straipsnyje.

17 straipsnis

Tarptautinis bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis

1. Trečiosiose šalyse įsisteigę subjektai ir tarptautinės organizacijos turi teisę dalyvauti netiesioginiuose Euratomo programos veiksmuose, laikydamiesi Reglamente (ES) Nr. 1290/2013 nustatytų sąlygų. Tuo tikslu šio reglamento 7 straipsnyje nustatytos bendrojo principo išimtys. Įgyvendinant Euratomo programą tarptautinis bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis skatinamas siekiant:

- a) didinti Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų pažangumą ir patrauklumą bei jos ekonomikos ir pramonės konkurencingumą;
 - b) veiksmingai spręsti bendrus visuomenės uždavinius;
 - c) remti Sąjungos išorės ir vystymosi politikos tikslus papildant išorės ir vystymosi programas. Ieškoma sinergijos su kitų sričių Sąjungos politika.
2. Tiksliniai veiksmai, kuriais siekiama skatinti bendradarbiavimą su konkrečiomis trečiosiomis šalimis ar trečiųjų šalių grupėmis, įgyvendinami remiantis strateginiu požiūriu, taip pat bendruoju interesu, prioritetais ir abipuse nauda, atsižvelgiant į jų mokslinius ir technologinius pajėgumus, rinkos galimybes ir numatomą poveikį.

Turėtų būti skatinama abipusiai naudotis trečiųjų šalių programomis. Siekiant kuo labiau padidinti poveikį, skatinamas koordinavimas ir sinergija su valstybių narių ir asocijuotųjų šalių iniciatyvomis. Bendradarbiavimo pobūdis gali skirtis priklausomai nuo konkrečių šalių partnerių.

Nustatant bendradarbiavimo prioritetus atsižvelgiama į Sąjungos politikos pokyčius, bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis galimybes ir sąžiningą ir teisingą intelektinės nuosavybės teisių traktavimą.

18 straipsnis

Informavimas, komunikacija, naudojimasis rezultatais ir jų sklaida

1. Įgyvendinant Euratomo programą, sklaidos ir komunikacijos veikla laikoma sudėtine pagal Euratomo programą remiamų veiksmų dalimi.

2. Komunikacijos veikla gali apimti:

- a) iniciatyvas, kuriomis siekiama didinti informuotumą ir sudaryti palankesnes sąlygas gauti finansavimą pagal Euratomo programą visų pirma tiems regionams ar tų tipų dalyviams, kuriems palyginti mažai atstovaujama;
- b) tikslinę paramą projektams ir konsorciumams, siekiant užtikrinti jiems galimybę naudotis būtinais gebėjimais, kad būtų įmanoma optimizuoti komunikaciją, naudojimąsi rezultatais ir jų sklaidą;
- c) iniciatyvas, kurias įgyvendinant būtų skatinamas dialogas ir diskusijos su visuomene mokslo, technologijų ir inovacijų klausimais bei skatinama pasinaudoti socialinės žiniasklaidos ir kitų inovacinių technologijų bei metodikų teikiamomis galimybėmis;
- d) informavimą apie Sąjungos politikos prioritetus, jei jie susiję su šio reglamento tikslais; visų pirma Komisija laiku teikia išsamią informaciją valstybėms narėms.

3. Laikantis Sutarties ir atitinkamų Sąjungos teisės aktų, sklaidos veikla gali apimti:

- a) veiksmus, kuriais sujungiami kelių projektų, įskaitant projektus, kurie gali būti finansuojami iš kitų šaltinių, rezultatai, siekiant sukurti vartotojams patogias duomenų bazines ir parengti ataskaitas su pagrindinių išvadų santraukomis;
- b) politiką formuojančių asmenų, įskaitant standartizacijos įstaigas, informavimą apie rezultatus, siekiant paskatinti atitinkamas tarptautinio, Sąjungos, nacionalinio ir regioninio lygmens įstaigas naudotis politikos formavimui svarbiais rezultatais.

III SKYRIUS

Kontrolė

19 straipsnis

Kontrolė ir auditas

1. Šiam reglamentui įgyvendinti parengiama tokia kontrolės sistema, kuri suteiktų pakankamą garantijų dėl tinkamo rizikos, susijusios su operacijų veiksmingumu ir efektyvumu bei pagrindinių sandorių teisėtumu ir tvarkingumu, valdymo, atsižvelgiant į daugiamečių programų pobūdį ir susijusių mokėjimų pobūdį.
2. Taikant kontrolės sistemą užtikrinama tinkama pasitikėjimo ir kontrolės pusiausvyra, atsižvelgiant į administracines ir kitokias visais lygmenimis vykdomos kontrolės sąnaudas, ypač dalyvių patiriamas sąnaudas, kad Euratomo programos tikslai galėtų būti pasiekti ir kad būtų galima pritraukti kompetentingiausias mokslininkus tyrėjus bei novatoriškiausias įmones.
3. Pagal Euratomo programą vykdomų netiesioginių veiksmų išlaidų audito strategija, kuri yra kontrolės sistemos dalis, grindžiama visos programos išlaidų reprezentatyviosios imties finansiniu auditu. Tokia reprezentatyvioji imtis gali būti papildyta rinkiniu, sudarytu įvertinus su išlaidomis susijusią riziką.

Pagal Euratomo programą vykdomų netiesioginių veiksmų išlaidų auditas atliekamas nuosekliai, laikantis ekonomijos, efektyvumo ir veiksmingumo principų, taip siekiant kuo labiau sumažinti audito našta dalyviams.

20 straipsnis
Sąjungos finansinių interesų apsauga

1. Komisija tinkamomis priemonėmis užtikrina, kad vykdant pagal šį reglamentą finansuojamus veiksmus Sąjungos finansiniai interesai būtų saugomi taikant prevencines kovos su sukčiavimu, korupcija ir kitokia neteisėta veikla priemones, atliekant veiksmingus patikrinimus ir, jei nustatoma pažeidimų, susigražinant neteisingai sumokėtas sumas ir prireikus skiriant veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas administracines bei finansines sankcijas.
2. Komisijai arba jos atstovams ir Audito Rūmams suteikiami įgaliojimai atlikti visų dotacijų gavėjų, rangovų ir subrangovų, gavusių Sąjungos lėšų pagal šį reglamentą, auditą, pasitelkiant dokumentų auditą ir patikrinimus vietoje.

Nedarant poveikio 3 daliai, Komisija auditą gali atlikti ne vėliau kaip per dvejus metus po galutinio mokėjimo.

3. Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF), laikydamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 883/2013¹⁶ ir Tarybos reglamento (Euratomas, EB) Nr. 2185/96¹⁷ nuostatų ir juose nustatytų procedūrų, gali atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimą vietoje, siekdama nustatyti, ar vykdant susitarimą dėl dotacijos, sprendimą dėl dotacijos arba pagal Euratomo programą finansuojamą sutartį nebūta Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių sukčiavimo, korupcijos arba kitos neteisėtos veiklos atvejų.

¹⁶ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

¹⁷ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

4. Nedarant poveikio 1, 2 ir 3 dalims, į bendradarbiavimo susitarimus su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis, sutartis, susitarimus dėl dotacijų bei sprendimus dėl dotacijų, sudaromus ir priimamus įgyvendinant šį reglamentą, įtraukiamos nuostatos, kuriomis Komisijai, Audito Rūmams ir OLAF aiškiai suteikiami įgaliojimai atlikti tokius auditus ir tyrimus pagal jų atitinkamą kompetenciją.

IV SKYRIUS

Stebėseną ir vertinimą

21 straipsnis

Stebėseną

1. Komisija kasmet atlieka Euratomo programos įgyvendinimo, įskaitant pažangą ir laimėjimus, stebėseną. Komisija 12 straipsnyje nurodytam komitetui teikia informaciją šiuo klausimu.
2. Komisija praneša ir paskelbia 1 dalyje nurodytos stebėsenos rezultatus.

22 straipsnis

Vertinimas

1. Vertinimai atliekami pakankamai iš anksto, kad jų rezultatus būtų galima panaudoti priimant sprendimus.

Ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 31 d. Komisija, padedama nepriklausomų ekspertų, atrinktu taikant skaidrią procedūrą, atlieka Euratomo programos vertinimą *ex post*. Toks vertinimas apima priemonių pagrindimą, įgyvendinimą ir pasiekimus bei jų ilgesnio laikotarpio poveikį ir tvarumą, o tokio vertinimo rezultatai naudojami priimant sprendimą dėl galimo tolesnės priemonės atnaujinimo, keitimo ar taikymo sustabdymo.

2. Nedarant poveikio 1 daliai, tiesioginiai ir netiesioginiai Euratomo programos veiksmai vertinami atskirai.
3. Atliekant 1 ir 2 dalyse nurodytus vertinimus vertinama 3 straipsnyje nustatytų tikslų įgyvendinimo pažanga, atsižvelgiant į II priede nustatytus atitinkamus veiklos rezultatų rodiklius.
4. Tam tikrais atvejais, jei įmanoma, valstybės narės pateikia Komisijai duomenis ir informaciją, kurie būtini atitinkamų priemonių stebėjimui atlikti ir joms įvertinti.
5. Komisija 1 ir 2 dalyje nurodytų vertinimų išvadas, papildytas savo pastabomis, perduoda Europos Parlamentui, Tarybai bei Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

BAIGIAMOSIOS IR PEREINAMOJO LAIKOTARPIO NUOSTATOS

23 straipsnis

Panaikinimas ir pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1314/2013 panaikinamas nuo 2019 m. sausio 1 d.
2. Nepažeidžiant 1 dalies, veikla arba veiksmai, kuriems skiriama Bendrijos finansinė parama pagal Tarybos reglamentą (Euratomas) Nr. 1314/2013, toliau reglamentuojami taisyklėmis, kurios taikomos tai veiklai arba veiksams, iki jų nutraukimo, užbaigimo arba įgyvendinimo pabaigimo. Prireikus visas likusias Tarybos reglamentu (Euratomas) Nr. 1314/2013 įsteigto komiteto užduotis atlieka šio reglamento 12 straipsnyje nurodytas komitetas.

3. Iš 4 straipsnyje nurodyto finansinio paketo taip pat gali būti dengiamos techninės ir administracinės pagalbos išlaidos, būtinos siekiant užtikrinti perėjimą nuo Euratomo programos prie pagal Tarybos reglamentą (Euratomas) Nr. 1314/2013 patvirtintų priemonių.
4. Nukrypstant nuo Finansinio reglamento 140 straipsnio 6 dalies trečios pastraipos, metinės gražinamos sumos, gautos naudojantis pagal Reglamentą (ES) Nr. 1291/2013 sukurta finansine priemone ir dėl to, kad nebuvo panaudotos lėšos, skirtos pagal šį reglamentą arba Tarybos reglamentą (Euratomas) Nr. 1314/2013, yra priskiriamos Euratomo programai.

24 straipsnis
Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas
